

ภาพอนาคตเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสถาบัน อุดมศึกษาใน 10 ปีข้างหน้า(พ.ศ. 2552 - 2561) (The Scenario of Research Cooperation Network of Higher Education Institutes in The Next Ten Years (2009 - 2018))

สุภาวดี ลาภเจริญ *

E-mail-supawadee_la@ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงอนาคต (Ethnographic Future Research : EFR) เพื่อศึกษาภาพอนาคตเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษาใน 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2552 - 2561) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบดูแลนโยบายการวิจัย และเป็น ผู้ที่ท่ววิจัย จำนวน 20 ท่าน ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง รวบรวมความคิดของผู้เชี่ยวชาญนำคำสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาความคิดสำคัญและเขียนภาพอนาคต นำภาพอนาคตให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งทุกท่านมีความเห็นชอบกับภาพอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ภาพอนาคตเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย 4 ประเด็นดังนี้

1) ความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตด้านการวิจัย มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รู้จักคิดวิเคราะห์ แสวงหาความรู้ สถาบันอุดมศึกษาต้องผลิตบัณฑิตที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน มีจิตสาธารณะ มีทักษะในกระบวนการคิด และควรจัดการเรียนการสอนแบบทีม เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนร่วมกันในแต่ละโปรแกรมได้

2) ความร่วมมือด้านโครงสร้างและเครือข่ายความร่วมมือการวิจัย สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต้องกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ แผนงาน และแนวปฏิบัติของตนเองให้สอดคล้องกับหลักการความร่วมมือระหว่างสถาบัน เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นการทำงานแบบแนวนราบไม่มีการสั่งการจากฝ่ายใด รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาต้องยอมรับการตรวจสอบจากสังคม

3) การจัดและดำเนินกิจกรรมความร่วมมือการวิจัย เป็นการสร้างความรู้และประสบการณ์ใหม่ในลักษณะบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เข้ากับชีวิตจริง ตลอดจนเน้นให้นักศึกษามีกิจกรรมร่วมกับชุมชนให้มากขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรมีบทบาทในการประสาน และสนับสนุนงบประมาณบางส่วน กระตุ้นให้จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรที่รับผิดชอบงานความร่วมมือ เช่น จัดนำเสนอผลการวิจัยร่วมกัน ศึกษาดูงานร่วมกัน สร้างเครือข่ายที่หลากหลาย การเข้าร่วมเครือข่ายควรเป็นนักวิจัยที่อยู่ในสาขาเดียวกัน

4) หน่วยงานที่รับผิดชอบ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับงานวิจัยมากขึ้น รวมถึงมีการจัดตั้งหน่วยงานเครือข่าย โดยมีผู้รับผิดชอบเครือข่ายทำหน้าที่ประสานงานช่วยเหลือ ติดตามและประเมินผลความร่วมมือ จัดทำรายงานการประเมินอย่างเป็นทางประจำปีตามระยะเวลาดำเนินโครงการ

คำสำคัญ : ภาพอนาคต , เครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย

Abstract

The research used Ethnographic Futures Research (EFR) to study the scenario of research cooperation network of higher education institutes in the next 10 years (2009 - 2018). The samples consisted of 20 experts in research who are responsible for research policy and conducting research. An interactive interview was used to interview the experts with a semi-structured and collect the ideas from the experts. The researcher analyzed interviewed information for main concepts and drew a scenario. The scenario was proposed to five experts for inspection. All experts unanimously agreed that the scenario was appropriate and possible.

The findings indicated in four aspects :

1) On the aspect of cooperation in production of research graduates, there was a tendency focusing on learners to have broad world views and visions, be able to critically think and seek for knowledge efficiently. The institute should produce graduates who are accomplishment in furnished with knowledge and information technological skills, English and Chinese communication skills, public consciousness and thinking processes. The learning should be a team and allows students studying together in each program.

2) On the aspect of structure and research cooperation networks, each institute specified future aims, objectives, plans,. reinforce the learning process through collaboration, which is working flat, no statement from any party, including higher education institutions must accept the check from the society.

3) On the aspect of operation and proceeding of research cooperation activity, it is creating new knowledge and experience in type of integration with activities in daily life. Students should focus on more community activities. The Office of the Higher Education Commission had a role in partly coordinating and supporting for budget, urging for activities for promoting knowledge and understanding, and promoting good relationships among personnel who were responsible for cooperation such as meetings for research presentation, study trips, creating multiple research cooperation networks and participation in research in the same field.

4) On the responsible institute aspect, administrators and educational personnel of each institute realized more importance of research and responsible organizations were established to be responsible for research cooperation, Support, monitoring and evaluation assistance. It should have annual report during project period.

Keywords : Scenario, Research Cooperation Network

บทนำ

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสารสนเทศ (Information Society) และสังคมฐานความรู้ โดยเฉพาะความรู้ได้กลายเป็นยุทธศาสตร์ขององค์กร และเป็น ความสามารถพื้นฐานในการแข่งขัน (Feher, 2004) ทำให้คนพยายามแสวงหาความรู้อาศัย กระบวนการทาง ปัญญา (ประเวศ วะสี, 2546, หน้า 3 - 4) ผลักดันการ เพิ่มพื้นฐานการจัด การความรู้การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและถ่ายทอดความรู้ ผ่านการจัดการอย่างเป็น ระบบ (Knight, 2003)

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงระดับ ประเทศและ ระดับโลก ทำให้อุดมศึกษาเปิดกว้างทางความคิดให้ ความสำคัญกับเพื่อนต่างสถาบัน แสวงหากลยุทธ์ในการ ปฏิบัติภารกิจที่จะช่วยให้สถาบันมีความเข้มแข็ง เฝ้าดู กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันเวลา (สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2548) โดยมีการเชื่อมโยง ในลักษณะเครือข่าย กล่าวคือสองฝ่ายมีความปรารถนา ในสิ่งเดียวกันมีวัตถุประสงค์ ข้อตกลงร่วมกัน มุ่งสร้าง ความแข็งแกร่งระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เห็นได้จาก แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551 -2565 พยายามสร้างขีดความสามารถของระบบ การเชื่อมโยง ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานของภาครัฐและ เอกชน สร้างความน่าเชื่อถือทางวิชาการ ปรับเปลี่ยนฐาน ความเชื่อไปเป็นฐานสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา, 2550) สำหรับสังคมไทยคาดหวังให้ สถาบันเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศเป็นปัจจัยที่

ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคม เนื่องจากสถาบัน อุดมศึกษาเป็นสังคมแห่งอุดม ปัญญา สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ (จรัส สุวรรณเวลา, 2549, หน้า 4) แต่การใช้สมองแห่งปัญญามีสภาพอ่อนแอโดย ตลอด อันเนื่องมาจากปัญหาด้านนโยบายและแผนการ วิจัย ปัญหาค่าวิจัย ค่าใช้จ่ายและทุนอุดหนุน ปัญหา ของผู้บริหารหน่วยงาน การประสานงานความร่วมมือ ปัญหาข้อมูล สิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาการนำ ผลการวิจัยไปใช้และเผยแพร่ (วิจารณ์ พานิช, 2546 ; ศิริจันต์ ผลพันธุ์, 2547) ส่วนการจัดสรรงบประมาณ ทาง ด้านการวิจัยของประเทศไทย ปี 2548 มีเพียงร้อยละ 0.24 และนักวิจัยของประเทศไทยมีเพียงประมาณ 2.9 คน ต่อประชากร 10,000 คน ซึ่งต่ำกว่าหลายประเทศ ทั้งในแถบอเมริกา เอเชียและยุโรป สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา (2548, หน้า 1) ชี้ให้เห็นว่านโยบายด้าน การวิจัยและพัฒนาขาดทิศทางที่ชัดเจน ไม่มีเอกภาพทาง วิชาการ ผลผลิตของผลงานวิจัยไม่มีความเชื่อมโยงกัน ทำให้งานวิจัยที่นำเสนอออกมาไม่สามารถนำไปพัฒนา ให้ต่อเนื่องได้ การจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้สถาบัน ต่างๆ ควรร่วมมือกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยสนใจเป็นอย่างมากที่จะศึกษา ภาพอนาคตเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่าง สถาบันอุดมศึกษาใน 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2552 - 2561) ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้กำหนดนโยบายใน การสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย และยังเป็นตัวกระตุ้น

ให้สถาบันอุดมศึกษาเตรียมความพร้อมในการสร้างความร่วมมือสามารถนำพาประเทศเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภูมิภาคได้

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยจะทำให้ได้ภาพอนาคตเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเป็นสารสนเทศที่สำคัญสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. สารสนเทศที่ได้จากผลการวิจัยจะเป็นตัวกระตุ้นการขับเคลื่อนและส่งเสริมความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสถาบัน อุดมศึกษา ตลอดจนสร้างความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ
2. ทำให้เห็นภาพอนาคตเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสถาบันช่วยในกระบวนการตัดสินใจเพื่อการวางแผนกำหนดนโยบายและเป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาทหน้าที่ของอุดมศึกษา นับได้ว่าเป็นการเตรียมความพร้อมในการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตรุ่นใหม่ใน 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2552 – 2561) สามารถนำพาประเทศเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภูมิภาค

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาพอนาคตเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษาใน 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2552 – 2561) ในด้านความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตด้านการวิจัย โครงสร้างและเครือข่ายความร่วมมือการวิจัย การจัดและดำเนินกิจกรรมความร่วมมือการวิจัย หน่วยงานที่รับผิดชอบ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงอนาคต (Ethnographic Future Research : EFR) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 ท่าน

กลุ่มผู้ศึกษาดังกล่าวเป็นตัวแทน มหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน ครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) รับผิดชอบดูแลนโยบายการวิจัย 2) มีความรู้เคยทำหน้าที่บริหารสถาบันอุดมศึกษาและพันธกิจด้านการวิจัย 3) มีประสบการณ์ด้านทำวิจัย เป็นผู้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบมีปฏิสัมพันธ์ โดยติดต่อขอนัดเวลาล่วงหน้า สถานที่ในการสัมภาษณ์ ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง 40 – 60 นาที ระหว่างการสัมภาษณ์ได้ขออนุญาตผู้เชี่ยวชาญทำการบันทึกเสียงและบันทึกรายงานการสัมภาษณ์ไปพร้อมกัน สัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2552 ถึงวันที่ 30 ตุลาคม 2552 สำหรับคำถามที่สัมภาษณ์มีดังนี้ 1) ท่านคิดว่ามหาวิทยาลัยควรมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องใด 2) แนวคิดใดที่ท่านคิดว่าสำคัญในการฉายอนาคตภาพความร่วมมือทางด้านการวิจัยของกลุ่มเน้นการผลิตบัณฑิต 3) ท่านคิดว่าหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบความร่วมมือด้านการวิจัยในอนาคตควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไร ผู้วิจัยนำความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการถอดเทป มาวิเคราะห์หาความคิดเห็นแล้วเขียนภาพอนาคต นำภาพอนาคตนี้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ทุกท่านมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่าภาพอนาคตนี้เหมาะสมและเป็นไปได้

ผลการวิจัย

ภาพอนาคตเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษาใน 10 ปี ข้างหน้าใน 4 ประเด็นมีดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตด้านการวิจัย ความร่วมมือที่เกิดขึ้นควรเป็นร่วมมือแบบพันธมิตรที่เกิดจากการนำศักยภาพและทรัพยากร

ของแต่ละฝ่ายมาใช้ร่วมกัน การผลิตบัณฑิตด้านการวิจัยขึ้นอยู่กับหลักความเป็นเลิศและความเป็นอิสระของแต่ละสถาบัน ผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญในสมรรถนะของวิชาชีพที่สำคัญ แต่ละสถาบันต้องทำวิจัยให้ชัดเจนว่าตลาดแรงงานมีความต้องการบัณฑิตด้านใด การผลิตบัณฑิตที่ผ่านมาไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทาง การพัฒนาประเทศ ทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ จะเห็นได้จากจำนวนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีมากกว่าจำนวนแรงงานที่ต้องการ ดังนั้นควรเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญในสมรรถนะทางวิชาชีพ มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ภาษาที่สอง และมีจิตสาธารณะ มีความสามารถในการแก้ปัญหาท้องถิ่นและประเทศชาติ ดังนั้นสถาบัน อุดมศึกษาควรจัดการเรียนการสอนแบบทิม เพื่อเพิ่มประสบการณ์และได้มุมมองที่ต่างกันไป ตลอดจนเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนร่วมกันในแต่ละโปรแกรม

ประเด็นที่ 2 โครงสร้างและเครือข่ายความร่วมมือการวิจัย ควรตระหนักอยู่เสมอว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและควรยอมรับการตรวจสอบจากสังคม ในอนาคตแต่ละสถาบันควรกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนงาน และ แนวปฏิบัติของตนเองให้สอดคล้องกับหลักการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยยอมรับคุณภาพของผลผลิต ความรู้และบัณฑิตที่สถาบัน อุดมศึกษาผลิตออกสู่สังคมโดยปราศจากเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้นโดยยึดหลัก 3 ประสาน คือ ประสานหน่วยงานของรัฐบาลที่มีทุน ประสานเอกชนหรืออุตสาหกรรม ประสาน การนำนักศึกษาเข้าไปฝึกงานในหน่วยงานเอกชน การมีเครือข่ายทำให้ตัดสินใจได้เร็ว แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วมีกระบวนการเรียนรู้โดยการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นการทำงานเป็นแบบแนวราบไม่มีการสั่งการจากฝ่ายใด ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการแต่ละศาสตร์เข้าด้วยกัน ด้วยการพัฒนาและอบรมการวิจัยถ่ายทอดความรู้ ทักษะ

โดยอาศัยหลักพื้นฐานกระบวนการร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นการบริหาร งานยุคดิจิทัล ควรตระหนักว่าอยู่บนฐานของการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งการบริหารงานควรเป็นลักษณะผ่านระบบ เครือข่ายที่มีการสั่งการและประเมินผลได้เบ็ดเสร็จอย่างรวดเร็ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือรัฐบาลควรวางนโยบายสนับสนุนให้ผลตอบแทนแก่ผลงานที่สามารถตอบโจทย์ของสังคมได้ เนื่องจากเกิดสมองไหลออกจากสถาบันมากขึ้น

ประเด็นที่ 3 การจัดและดำเนินกิจกรรมความร่วมมือการวิจัย จะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นมีความต่อเนื่องเป็นกิจกรรมที่สนองตอบความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายได้ การสร้างความเชื่อในการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการสร้างเครือข่ายที่หลากหลาย ตลอดจนการกำหนดกลุ่มเป้าหมายควรแยกเป็นกลุ่มเฉพาะทาง ไม่จำกัดสังกัด กระตุ้นให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรที่รับผิดชอบงานความร่วมมือ ส่วนการจัดกิจกรรมไม่ควรเน้นที่การฝึกอบรมแต่เพียงอย่างเดียว อาจเป็นการพัฒนาด้วยตนเองแลกเปลี่ยนข้อมูลจากประสบการณ์จริงได้แก่ จัดการประชุมเพื่อเสนอผลงานวิจัยโดยผลิตเปลี่ยนเป็นเจ้าภาพ สลับหมุนเวียนกัน จัดทัศนศึกษา ศึกษาดูงาน เยี่ยมเยือนซึ่งกันและกัน จัดโครงการส่งเสริมให้ใช้ระบบฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ไม่มีการปิดกั้นหรือเก็บเป็นความลับเฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งอีกต่อไป รวมทั้งกลุ่มคณาจารย์ที่เป็นนักวิจัยอาวุโส ควรทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงนักวิจัย หน้าใหม่ คอยช่วยให้คำแนะนำในการเขียนโครงการวิจัย เพื่อของบประมาณทำวิจัยจากแหล่งทุนทั้งในและต่างประเทศ

ประเด็นที่ 4 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของ แต่ละสถาบันต้องให้ความสำคัญกับงานวิจัยให้มากขึ้น รวมถึงจัดตั้งหน่วยงานเครือข่ายรับผิดชอบเครือข่ายในการประสานงานความร่วมมือทางด้านการวิจัย ควรคำนึงถึงภาวะผู้นำ

ของผู้ประสานงาน แต่ละสถาบันมีหน้าที่กำหนดนโยบาย และแผนการพัฒนานุเคราะห์ทางการศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการทำงานบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ปรับเปลี่ยนระบบการจัดสรรทุนสำหรับการวิจัยและใช้ระบบการพิจารณาตามผลการปฏิบัติงานของสถาบันที่มีการวิจัยที่ดีที่สุด และดำเนินการสร้างจิตสำนึก ความเข้าใจในหลักการ เหตุผล และความจำเป็นในการจัด ระบบเครือข่ายความร่วมมือแก่นุเคราะห์ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อการจัดระบบเครือข่ายความร่วมมือภายในและภายนอกสถาบัน รวมทั้งสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการวิจัยที่เอื้อต่อการทำงานวิจัย สร้างเครือข่ายระบบฐานข้อมูลในเชิงรุก สามารถนำไปขยายผลได้ และสามารถนำไปใช้จริงได้ จัดทำรายงานติดตามและประเมินผลความร่วมมืออย่างเป็นทางการเป็นประจำปีและตามระยะเวลาของการดำเนินโครงการ มีการทบทวนกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของสถาบันที่เป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือเป็นระยะ ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. **ความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตด้านการวิจัย**
ผลการวิจัยพบว่าการผลิตบัณฑิตด้านการวิจัยควรมุ่งให้ผู้เรียนมี โลกทัศน์และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รู้จักคิด วิเคราะห์ แสวงหาความรู้ สถาบันอุดมศึกษาต้องผลิตบัณฑิตที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน มีจิตสาธารณะ มีทักษะในกระบวนการคิด และควรจัดการเรียนการสอนแบบทีม เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนร่วมกันในแต่ละโปรแกรมได้ นับว่าสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2546) ที่กล่าวว่า ในอนาคตสถาบันควรผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญในสมรรถนะของวิชาชีพ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตด้านเทคโนโลยี

และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550, หน้า 20) ที่กล่าวว่า การผลิตบัณฑิตควรผลิตให้เป็นผู้เรื่องปัญหาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เน้นการทำงานเป็นทีม

2. **โครงสร้างและเครือข่ายความร่วมมือการวิจัย**
ผลการวิจัยพบว่าอนาคต แต่ละสถาบันควรกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนงาน และแนวปฏิบัติของตนเอง ให้สอดคล้องกับหลักการความร่วมมือระหว่างสถาบัน มีการจัดสรรงบประมาณร่วมกัน และจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อประสานความร่วมมือระหว่างสถาบัน ยอมรับคุณภาพของผลผลิตความรู้และบัณฑิตที่สถาบันผลิตออกสู่สังคม โดยปราศจากเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น ขณะเดียวกัน อุดมศึกษาต้องยอมรับในความแตกต่างของวัฒนธรรมองค์กรของแต่ละแห่งคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ และแนวปฏิบัติที่ร่วมกันกำหนดโดยยึดหลัก “สามประสาน” คือ 1) ประสานหน่วยงานของรัฐที่มีทุน 2) ประสานเอกชน 3) ประสานการนำนักศึกษาเข้าไปฝึกงานในหน่วยงานเอกชน นับว่าสอดคล้องกับแนวคิดของชูเวช ชาญสง่าเวช (2542, หน้า 46) ที่กล่าวว่าความร่วมมือเป็นการเพิ่มขีดความสามารถให้กับองค์กร สถาบันแต่ละแห่งควรร่วมมือกันแบ่งปันประสบการณ์และทรัพยากรที่มีระหว่างกัน เพื่อนำพาให้สถาบันอุดมศึกษาบรรลุความเป็นเลิศได้

3. **การจัดและดำเนินกิจกรรมความร่วมมือการวิจัย**
ผลการวิจัยพบว่าการจัดความร่วมมือให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องสร้างเครือข่ายที่หลากหลายมากขึ้น ตลอดจนการเข้าร่วมเครือข่ายควรเป็นนักวิจัยที่อยู่ในด้านเดียวกัน นับว่าสอดคล้องกับแนวคิดของ จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ (2549, หน้า 92 – 93) ที่กล่าวว่าทีมวิจัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการวิจัย

4. **หน่วยงานที่รับผิดชอบ**
ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของแต่ละสถาบัน ควรให้ความสำคัญกับงานวิจัยให้มากขึ้น รวมทั้งจัดตั้ง

หน่วยงานเครือข่าย สอดคล้องกับ ชัย โสภาสาย (2550) ที่กล่าวว่า การจัดตั้งเครือข่ายมีความสำคัญอย่างมาก และ ยังสอดคล้องกับ พัทธา สายหู (2540) ที่กล่าวว่า ควรมี การจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรการวิจัยเพื่อทำหน้าที่ คอยประสานงานให้ เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย และ ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย เพื่อให้เกิดผลงานวิจัย ที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

1) สถาบันอุดมศึกษาควรนำ หลักการ โครงสร้าง และกลไก การจัดกิจกรรมในการดำเนินงานไปสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย

2) ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาทุกระดับชั้น ควรวางแผนดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบัน อุดมศึกษา ด้วยการจัดสรรงบประมาณ การจัดสรร บุคลากร คัดเลือกผู้ประสานงานความร่วมมือของสถาบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาสาเหตุและผลกระทบที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอก ที่ส่งผลต่อการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ทั้งสถาบันของรัฐและเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- จรัส สุวรรณเวลา. (2549). ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ การประชุมวิชาการเนื่องในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ครั้งที่ 14 ณ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑาทิพย์ ภักธราวาท และคณะ. (2549). แนวทางพัฒนาเครือข่ายกลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัด. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ชูเวช ชาญสง่าเวช. (2542). การจัดอันดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ: แนวทางสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ประเวศ วะสี. (2546). การประชุมรับฟังความคิดเห็นเรื่อง “จุดเปลี่ยนระบบวิจัยไทย”. กรุงเทพฯ : ห้องบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ชั้น 5 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่าลาดพร้าว. 26 กันยายน 2546.
- พัทธา สายหู. (2540). กลไกของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินดารัตน์. (2546). คู่มือการอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ยัง โสภาสาย. (2550). เครือข่ายธุรกิจผู้ค้าข้าวในเขตอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2546). การบริหารงานวิจัยแนวคิดจากประสบการณ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศิริโรจน์ ผลพันธิน. (2547). รูปแบบการบริหารงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2548). ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษา/หน่วยงานต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2546-2547. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- (2550). สถาบันอุดมศึกษาในสังกัด. วันที่ค้นข้อมูล 17 มิถุนายน 2553. เข้าถึงได้จาก <http://www.mua.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). รูปแบบการบริหารและการจัดการวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องขององค์กรวิจัยระดับชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Feher, P. (2004). *Combining knowledge and change management at consultancies*. Retrieved August 2, 2010, from <http://www.ejkm.com/volume2/issue1/p19>.
- Huang, Futao. (2006). *Internationalization of Curricula in Higher Education Institutions in Comparative. Perspectives : Case Studies of China, Japan and The Netherland*.
- Knight, S. (2003). *Understanding the nature of knowledge for building effective knowledge management. systems : Briding the gab between cyber and cognitive space*. Retrieved July 16, 2010, from <http://www.business.ecu.au/school/mis/media/pdf/0087.pdf>